

20 let Vargas-Al

Inovativnost je pomembna vrednota str. 4

Upravi podeljena razrešnica str. 5

Udeležba na posvetu Slovenski kemijski dnevi

Pečenje katod za francoskega partnerja str. 8

Sanacija emisijskih virov AM 18 in AM 19

20 let varovanja str. 10–11

Mednarodna zaključna konferenca str. 13

Izkušeni in strokovni – Intervju str. 14–17

Na Talumovem dnevu za zdravje str. 18–19

Talum na »fejsu« str. 22

»Zdravnik zdravi, narava ozdravi« str. 24

Več obrazov »fabrike« str. 26

4

5

13

18–19

24

27

30

8

14–17

23

26

28–29

Iz vsebine

10–11

12

4 Inovativnost je pomembna vrednota

5 Upravi podeljena razrešnica

Udeležba na posvetu Slovenski kemijski dnevi

7 Delegacija Skupine prijateljstva s Slovenijo v iranskem parlamentu obiskala Talum

Nov mamograf ptujski bolnišnici

8 Pečenje katod za francoskega partnerja

Sanacija emisijskih virov AM 18 in AM 19

9 Izdaja dovoljenj v zaključni fazi

10–11 20 let varovanja

12 Exalovi livarji v družbi Talum Rondelice

Izlet po Sloveniji

13 Mednarodna zaključna konferenca »Mreža znanj v kovinarstvu«

14–17 Izkušeni in strokovni – Intervju

18–19 Na Talumovem dnevu za zdravje

20 Fotografije meseca

21 Tanka linija med lažjo in resnico

22 Talum na »fejsu«

23 Kakšno je življenje kamionarjev

24 »Zdravnik zdravi, narava ozdravi«

Elektrolizerji s harmoniko na Triglav

25 Izmenjevalnica knjig

Tudi manekeni

26 Več obrazov »fabrike«

27 Razstava Stojana Kerblerja: Sreča

28–29 Zdravo Talum, Dan inovativnosti – Fotoreportaza

30 Talumovi ribiči spet odlični

31 Križanka

Naslovnica: Nadzor pri vходу

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: darko.ferlinc@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Aleksandra Jelušič, članice, ter Srdan Mohorič, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

Iznajdbe

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

O inovativnosti govorimo že skoraj vsak dan. Vse, kar počnemo, je povezano s tem. Ne samo v naši tovarni. To se dogaja povsod. Od nekdaj. Pravzaprav od takrat, ko je človek postal človek. Ko je prijel v roke tisto kost in z njo mahnil po glavi drugega človeka. Ali je bilo prav to prva ali celo največja inovacija v zgodovini človeka?

Najbrž bi bili v kar veliki zadregi, če bi morali na hitro naštetih deset največjih iznajdb v človekovi zgodovini. Če za trenutek prenehate brati in se ozrete okoli sebe, boste presenečeni, kaj vse je v vašem okolju takega, kar je skoraj življenjsko pomembna iznajdba. Vzemimo za primer delovno okolje, pisarno ali kaj podobnega. Pa pogledjmo: telefon, računalnik, steklo v oknih, parket, umivalnik, torej vodovod, kemični svinčnik, torej plastika, ključavnica, CD, papir, torej tisk, luč, torej elektrika. In še dolgo ne bo konca.

Obstajajo različne lestvice izumov. *Top 10. Top 20.* Resne, manj resne, zafrikantske. Najbrž bi vsak izmed nas naredil svojo lestvico. Mogoče bi bilo zanimivo kdaj to tudi v resnici narediti. Seveda je pomembnost izumov ali pridobitev za vsakega posameznika različna. Nekateri izumi so postali tako samoumevni, da niti niso več videti kot izumi. Zdi se, kot da se je svet začel z njimi. In o njih niti ne razmišljamo. Pozabili smo, da so ljudje nekoč živeli brez njih. Brez ognja, brez kolesa, brez domačih živali, brez pluga, brez vodovoda, elektrike ...

Začel bom s plugom. Človek je nekoč potreboval od 10 do 100

kvadratnih kilometrov za lastno preživetje. Ko je začel uporabljati ralo (predhodnik pluga), so na enem kvadratnem kilometru preživeli že trije ljudje, z uporabo pluga pa je na enaki površini preživel od 15 do 45 ljudi. Plug je torej veličasten izum. V Evropi so ga začeli uporabljati na prelomu prvega tisočletja. Nekateri (tudi zgodovinarji) delijo čas na tistega pred iznajdbo pluga in onega po njej. Iznajdba pluga je namreč pomenila prenehanje ali pa vsaj veliko zmanjšanje lakote v Evropi.

Na Stari gmajni pri Vrhniku so leta 2002 našli najstarejše kolo na svetu. Staro je 5.200 let. Izdelano je bilo iz jesenovega lesa, os pa iz hrastovega. Kolo je še večja iznajdba od pluga. Kako bi si danes predstavljali življenje brez kolesa? Vprašanje se zdi seveda malo čudno. Kolo je pač ena tistih iznajdb, za katere mislimo, da so od nekdaj. Izumili so ga, tako mnenje je pač najbolj razširjeno, v Mezopotamiji 5000 let pr. n. št. Kolo pa ni bilo pomembno le za transport, ampak tudi za razvoj druge tehnologije. Spomnimo se na mlinsko kolo, škripec, zobnik, kolovrat, uro ...

Izumov ali iznajdb je ogromno. Največ jih je bilo menda v 20. stoletju. Saj, hitreje ko teče čas, več je iznajdb. Na vseh področjih. Mnoge nam zelo koristijo, druge – ali vsaj njihovi stranski učinki – pa nam niso po volji. Lepo se je, na primer, pogovarjati po mobilnem telefonu in pošiljati elektronska sporočila, malo manj pa je prijetno spoznanje, da smo s tem nenehno pod kontrolo »velikega brata«.

Poglejmo eno izmed lestvic desetih največjih izumov v zgodovini človeštva. Po vrsti od ena do deset si sledijo: zdravila (cepljenje in antibiotiki), električna energija, plastika, tranzistor, računalnik, parni stroj, pesticidi, avtomobil, tisk, vodovod. Same dobre iznajdbe. Vse nam zelo koristijo. So življenjsko pomembne. Vseeno pa bi bili bolj veseli, če na primer ne bi bilo plastike ali pesticidov. Na tej lestvici ni kolesa, ni pluga, ni telefona, ni interneta, ni hladilnika, ni stranišča ... Kaj pa teleskop, streljivo, kompas,

toplozračni balon, poštna znamka, denar ...?

Za Britanke je deset najboljših izumov naslednjih: kotracepcijske tablete, modrček, pralni stroj, tamponi, test nosečnosti, plenice za enkratno uporabo, maskara, kavbojke, zamrznjeni prehrabni proizvodi in kontaktne leče. Ti izumi so res spreminjali življenje žensk.

Kaj pa taki čisto vsakdanji izumi, kot so zobotrebci, sončna očala, dežnik, pivo, zadržga, vžigalnik, kisanje paprike in kumaric, samostoječe nogavice, kravata, električni pomik stekel v avtomobilu, daljinski upravljalnik za TV, pokopališče, kondomi, fotoaparati, nogometna žoga ...? Nikonca.

Ozrimo se še malo na izumitelje. Tudi za to so bile napravljene lestvice. Ena od njih je taka: deseti je Leonardo da Vinci, morda po krivici, toda živel je v času, ko njegove ideje niso mogle zaživeti, saj je živel veliko pred tehnološko razvitostjo, ki bi to omogočala. Sledi mu Edwin Land, mladi fizik, ki je izumil fotografijo in vse, kar je povezano z njo.

Benjamin Franklin, satirik, politik, kritik, znanstvenik je izumil streljivo, bifokalna očala in še kaj. Izumov ni nikoli patentiral kot svojih, zato se na takih lestvicah ne pojavlja pogosto.

Sledi mu Heron Aleksandrijski, ki je avtor aeolipila – primitivnega parnega stroja. Če bi se ga spomnil izkoristiti za mehanično delo v 1. stoletju n. št., bi se industrijska revolucija pojavila že takrat in ne v 18. stoletju. Izumil je še druge koristne stvari.

Popis izumov Jeroma »Jerryja« Hala Lemelsona je impresiven. Avtomatizirano skladišče, industrijski roboti, brezžični telefon, faks, videorekorder itd.

George Westinghouse je Teslovo izmenično električno energijo v nasprotju z Edisonom uporabil za svoj mrežni sistem, ki je svet ponesel v moderno dobo. Izumil je zračno zavoro za vlake, ki je v veliki meri povečala varnost ameriških vlakov.

Izumitelj telefona je Alexander Graham Bell, izumil pa je še mnogo več.

Thomas Alva Edison, izumitelj žarnice in fonografa, je »še« na tretjem mestu. Pripisujejo mu preko tisoč izumov, toda velik del teh so razvili ljudje, ki so delali zanj. Edison ja rad prevzemal zasluge za tuje delo. Imel je velik vpliv na razvoj nekaterih največjih izumov v 19. stoletju.

Nikola Tesla je bil znanstvenik, ki so ga mnogi imeli za največjega in najbolj nenavadnega izumitelja v zgodovini, zato je žalostno, da je umrl v siromaštvu in skoraj zapuščen. Razvil je izmenični električni tok, ki poganja svet še danes. Delal je tudi na področjih elektromagnetizma, robotike, daljinskega vodenja, radijskih sistemov ... Prav gotovo je bil eden največjih umov v zgodovini in njegovi izumi imajo velik, celo usoden pomen za človeštvo.

Prvi v vrsti je Arhimed. Zakaj? Bil je eden največjih matematikov vseh časov. Zelo precizno je izračunal število pi. Vsi poznamo Arhimedovo spiralo. S pomočjo ogledal in energije sončnih žarkov je bil, bojda, sposoben zažgati jadra sovražnikovih ladij. Na prvo mesto so ga uvrstili, ker je vse naštetostvaril pred več kot 2000 leti, brez računalnika, tehnologij in znanja, ki jih imajo na razpolago današnji znanstveniki.

V Talumu nismo izumitelji. Še ne. Smo inovatorji? Da, nekateri. Dan inovativnosti, ki smo ga imeli 20. septembra, je povedal vsaj dvoje. Prvič to, da je inoviranje pač še vedno »stvar nekoga drugega, ne moja«, zato nas je bilo na dogodku malo. Drugič pa, da nam mora dati misliti primer Hidrie. Če v Talumu vemo, kaj hočemo, potem moramo vedeti tudi, kam bo šla naša inovativna dejavnost. Se spomnite, kaj je rekla Tanja Mohorič? »Mi tekmujejo z Boschom. Naša svečka za avtomobile mora biti boljša.« S kom pa tekmujejo mi? Tudi mi smo dobri. Potrebujemo pa še natančnejše usmeritve, da bomo inovativnejši. Tekmujmo tam, kjer smo dobri, s tem, kar znamo. Z aluminijem. ▣

Inovativnost je pomembna vrednota

MARKO DROBNIČ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Za nami je drugi dan inovativnosti, prireditve, ki postaja v skupini Talum tradicionalna. Prav je, da se ob takšni priložnosti ozremo leto nazaj in pogledamo, kaj smo na področju razvoja in inovativnosti naredili in kakšni so naši načrti za naprej.

Osnovna rdeča nit razvoja v skupini Talum, ki smo jo jasno zapisali v strategiji za naslednje srednjeročno obdobje, je prestrukturiranje skupine z inovativnostjo in s tem zastavljeni trije stebri razvoja. Prvi je povezan z razvojnimi aktivnostmi v primarnem delu naše proizvodnje, drugi z razvojem programov, tako izdelkov kot storitev, pri katerih že danes dosežemo visoko dodano vrednost, tretji pa z razvojem in vzpostavitvijo popolnoma novih programov in storitev, bodisi interdisciplinarnih bodisi diferenciranih. Pri vseh teh aktivnostih dejavno sodelujemo s partnerji, ustanovami, kupci, dobavitelji in se povezujemo z njimi.

Inovativnost je ena ključnih stičnih točk razvoja skupine na vseh področjih in zelo pomembna za udeležanje strategije. Prepričan sem, da smo na tem področju naredili zelo dosti. Vedno več koristnih predlogov in inovacij na področju novih izdelkov in storitev, na področju tehnologij, poslovnih modelov ter dve novi dejavnosti, ki nastajata iz podjetniških idej in iz katerih je nastala nova odvisna družba skupine Talum, kažejo na usmerjene aktivnosti in njihovo realizacijo. Vse te aktivnosti, in to na vseh področjih inoviranja v skupini Talum, ki jih združujemo v sloganu Upam si, so bile ta dan še posebej izpostavljene. Ob teh dosežkih pa želim dodati še naslednje:

1. Inovativnost se ne meri zgolj in samo v številkah. Je pomembna vrednota, ki bi jo morali prepoznati pri vsakem izmed nas,

je kultura podjetja. Inovativnost torej ni projekt, ampak način razmišljanja vseh nas. Odnos do inovativnosti v vseh oblikah se je po anketi zadovoljstva zaposlenih precej izboljšal. Več kot 60 odstotkov naših zaposlenih pri svojem delu preizkuša nove ideje in pristope za reševanje problemov, 80 odstotkov jih meni, da so nenehne izboljšave pomembne za poslovanje podjetja. Rezerve imamo še pri strokovnem in tehničnem kadru, ki je po analizi zadovoljstva zaposlenih najbolj kritičen do prestrukturiranja skupine Talum. To kritičnost z veseljem sprejemam ob predpostavki, da ob tem dobim utemeljene predloge, kje in kaj bi lahko naredili še bolje. Stvari je težko spreminjati, še težje je biti pri tem uspešen. Zato še naprej pričakujem pozitivno in konstruktivno sodelovanje pri razvoju skupine, pri načinu razmišljanja in spreminjanju kulture na vseh ravneh.

2. To, kar na področju razvoja novih programov in storitev snujemo danes, bo glede na cikle v naši panogi zaživelole še čez nekaj let. Pa še to ni nujno. Časa, ki ga namenjamo inovativnemu načinu razmišljanja, torej ne moremo meriti, pa tudi ekonomski učinki ponavadi niso hitro vidni. Prav zaradi tega sta v produktivno-intenzivni panogi razmišljanje in čas, ki ga namenimo inovativnosti, za proizvodni proces večkrat lahko tudi motnja. Pa vendar bi radi, da bi to postal naš način delovanja. Torej potrebujemo takšno naravnost in pripravljenost nameniti svoj čas za spreminjanje. Zakaj? Zato, ker je to eden izmed stebrov naše sedanjosti in prihodnosti. Popolnoma prepričan

sem, da med nami ni nikogar, ki ga ne bi skrbela današnja obstoj in prihodnost v teh zahtevnih, trdih in turbulentnih časih.

Ponovno se zahvaljujem vsem, ki ste zaznamovali proces inovativnosti v skupini Talum. Zavedam se, da to ne more odtehtati vaših prizadevanj na tem področju, želim pa si, da si ne samo vi, ampak mi vsi upamo še naprej! ■

Marko Drobnič, predsednik Uprave Taluma

Upravi podeljena razrešnica

Na zasedanju skupščine Taluma, ki je potekala 30. avgusta 2013, so se prisotni seznanili z Letnim poročilom in Konsolidiranim letnim poročilom družbe za leto 2012 ter Poročilom Nadzornega sveta družbe.

DANICA HRNČIČ
FOTO: DANICA HRNČIČ

Upravi in Nadzornemu svetu družbe je bila podeljena razrešnica, s tem pa je bilo potrjeno in odobreno delo Uprave in Nadzornega sveta v poslovnem letu 2012. Sprejet je bil predlog sklepa o povečanju osnovnega kapitala družbe z izdajo največ 985.921 navadnih delnic z emisijsko vrednostjo največ 24.371.967 evrov. Na skupščini je bilo odločeno tudi, da se dividende iz poslovnega leta 2007 delničarjem izplačajo najpozneje do 30. junija 2015. Delničar ELES d. o. o., ki je predlagal odpoklic treh članov Nadzornega sveta od skupaj štirih in imenovanje novih članov za novo mandatno obdobje, je svoj predlog na zasedanju skupščine umaknil. Sedanjim članom Nadzornega sveta, imenovanim na skupščini, poteče mandat novembra letos. ▣

Zasedanje skupščine

Udeležba na posvetu Slovenski kemijski dnevi

Srečanje kemikov in kemijskih inženirjev so v okviru Slovenskega kemijskega društva organizirale članice in člani Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo (FKKT) Univerze v Mariboru v sodelovanju s FKKT Univerze v Ljubljani, Kemijskim inštitutom in Inštitutom »Jožef Stefan« iz Ljubljane.

GORAN ABRAMOVIČ
FOTO: DR. MARKO HOMŠAK

Goran Abramovič, Majda Rola in Leon Kozenburger

Srečanje je bilo že 19. po vrsti in je po dveh »gostovanjih« v Portorožu ponovno potekalo v Mariboru. Akademska in raziskovalna sfera ter industrija sta sodelovali z okoli 170 prispevki. Prijavljenih je bilo 160 udeležencev, 50 odstotkov s fakultet, 35 odstotkov z inštitutih in 15 odstotkov iz industrije. Glede na prejšnja leta je opazno zmanjševanje tako udeležencev kot prispevkov.

Tokrat je družba Talum Inštitut na posvetovanju sodelovala z dvema prispevkoma. Majda Rola je s soavtorji predstavila prispevek z naslovom *Določevanje mehanskih lastnosti anodnih blokov v proizvodnji aluminija in nadgradnja instrumenta za določanje mehanskih lastnosti s programsko opremo za izračun Youngovega modula*. V prispevku so bile predstavljene nadgradnje instrumenta PAV2000, ki je

omogočila določevanje Youngovega modula, ter povezave Youngovega modula z nekaterimi drugimi lastnostmi anod (struktura, električna upornost), ki so se pokazale na osnovi meritev. Drugi prispevek z naslovom *Akumulacija fluoridov v vegetaciji pri proizvodnji aluminija* je pripravil dr. Marko Homšak s soavtorji. V prispevku so predstavljeni dolgoletno spremljanje akumuliranih fluoridov v vegetaciji v obdobju pred ustavitvijo proizvodnje v elektrolizni hali B in po njej ter izbrani analizni postopki. Prikazana je tudi korelacija med akumuliranimi fluoridi v 100 opazovanih dneh in njihovo imisijsko koncentracijo v zraku v tem času.

Ocenjujemo, da je aktivna udeležba na posvetovanju koristna za vse udeležence, saj omogoča boljše razvojno-raziskovalno in poslovno komuniciranje. ▣

Drugi dan inovativnosti

V petek, 20. septembra 2013, smo v Talumu imeli že drugi dan inovativnosti. O pomembnosti dogodka in inovativne dejavnosti sploh je spregovoril predsednik Uprave Taluma Marko Drobnič. Inovativnost je naloga, ki smo jo zapisali v strategijo. Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo je eden izmed treh stebrov razvoja.

FOTO: SRDAN MOHORIČ,
VESNA MASTEN

Kako se z inovativnostjo ukvarja-
jo v Hidrii, podjetju, ki je letos
dobilo priznanje za najbolj inova-
tivno podjetje v Evropi, nam je
povedala njihova direktorica za to
področje Tanja Mohorič. Najbrž
bi katero njihovo spoznanje in
izkušnjo kazalo prenesti tudi v
naše podjetje. Prireditev je pope-
stril Gregor Krušič z laserskim
šovom na stropu velike dvorane
v restavraciji Pan.

Od desete ure dopoldne so otroci
iz osnovnih šol Kidričevo in
Cirkovce v tovarni poslikavali
rondele, ki so bile nato razstavlje-
ne na prireditvi.

Na drugem dnevu inovativnosti
smo nagradili pet najboljših idej
letošnjega natečaja »Aluminij v
bivalnem okolju«.

Nagrade so prejeli:

- Blaž Meglič, Talum Rondelice,
za idejo »Dimnik z rekuperaci-
jo«;
- Stanislav Kores in Darko Ferlinc,
vodstvo Taluma, za idejo »Pro-
tokolarno darilo«;
- Vida Fruk, Revital, d. o. o., za
idejo »Pokončni – etažni vrt«;
- Stanko Vajda, Sistemi upravlja-
nja, za idejo »Izdelava lončkov
in korit za rože iz aluminija«;
- Gregor Jurko, Talum Livarna, za
idejo »E-kosilo«.

Uprava je podelila še tri nagrade
s področja množičnega inovira-
nja. Prejeli so jih:

- Jože Palčič, koordinator pripra-
ve dela v komerciali (29 predlo-
gov),

- Srečko Kondrič, vodja izmene v
Proizvodnji anod (11 predlo-
gov),
- Gorazd Fišer, vodja izmene v
Talum Ulitki (11 predlogov).

Podeljeni sta bili tudi dve nagradi
s področja profesionalnega inovi-
ranja, in sicer:

- Marjanu Jusu za inovativen pri-
spevek pri ustvarjanju modela
organizacije in izvajanja dela v
tujini,
- Jožetu Turku za inovativen pri-
spevek pri razvoju tehnologije
za površinsko obdelavo ronde-
lic.

Vsem nagrajencem iskrene čestit-
ke. ■

Marko Drobnič, Marjan Jus, Gorazd Fišer, Srečko Kondrič, Jože Palčič in Daniel Lačen

Marko Drobnič, Gregor Jurko, Stanko Vajda, Vida Fruk, Darko Ferlinc, Stanislav Kores, Blaž Meglič, Daniel Lačen in Zlatko Čuš

Otroci osnovnih šol iz Kidričevega in Cirkovc s predsednikom Uprave

Delegacija Skupine prijateljstva s Slovenijo v iranskem parlamentu obiskala Talum

DARKO FERLINC
FOTO: DARKO FERLINC

Delegacijo Skupine prijateljstva s Slovenijo v iranskem parlamentu pod vodstvom predsednika te skupine Vahida Ahmadija je sprejel predsednik Uprave Taluma Marko Drobnič. S predstavniki iranske delegacije so se pogovarjali še mag. Avgust Šibila, vodja Strateškega razvoja, mag. Mihael Hameršak, direktor družbe Servis in inženiring, in mag. Janko Bedrač, direktor družbe Silkem. Iransko delegacijo je spremljal predsednik Skupine prijateljstva z Iranom v slovenskem državnem zboru mag. Ivan Vogrin. To je bil prvi obisk te skupine v Sloveniji. Dosedanje gospodarsko sodelovanje med državama je relativno skromno, kar je tudi posledica političnih razmer, a možnosti za njegovo krepitev je veliko. Sodelovanje je možno na področju avtomobilske industrije, elektro- in elektronske industrije, inženiringa, strojne industrije, turizma ...

Talumovi strokovnjaki so Iranem predstavili naša prizadevanja za nadaljnji razvoj družbe Talum in možnosti za sodelovanje z Iranom na različnih področjih. ▣

Delegacija si je ogledala proizvodnjo.

Nov mamograf ptujski bolnišnici

Tudi Talum je pomagal kupiti to pomembno napravo.

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Članice kluba Soroptimist s Ptuja so zbrale kar 110 tisočakov za nakup prepotrebne naprave za odkrivanje raka na dojkah v ptujski bolnišnici. Pri tem je izdatno pomagala tudi naša družba Talum.

Na svečanosti ob predaji mamografa svojemu namenu je sodelovala tudi predsednica vlade

Alenka Bratušek. V svojem nagovoru je povedala, da je bila vesela povabila in da je ob takšnih dogodkih »pomirjena« zaradi njihovega pozitivnega sporočila.

Dobro je, da se sredstva za nakup takih naprav zbirajo tudi na tak način. Ni pa dobro, da za to vedno manj sredstev namenja država. ▣

Mamograf je velika pridobitev za ptujsko bolnišnico.

Predaje mamografa se je udeležila tudi predsednica vlade Alenka Bratušek.

Pečenje katod za francoskega partnerja

V obdobju od februarja do avgusta 2013 je bilo v družbi Talum Aluminij realizirano doslej največje naročilo storitve pečenja katod za francoskega partnerja. V tem času je bilo spečenih 1.737 katod različnih dimenzij, tudi večjih, kar pomeni poseben režim pečenja. Od francoskih kolegov smo dobili pohvale za doseženo kakovost pečenja katod.

ANTON KIRBIŠ
FOTO: ARHIV

Slavko Jazbec in Vinko Bombek

Zahvala gre prav gotovo zaposlenim na Riedhammerjevi peči, ki so še enkrat več dokazali, da popolnoma obvladujejo proces pečenja. Hkrati ne gre zanemariti dejstva, da so ne glede na povečan obseg del to nalogo opravili poleg svojega rednega

dela, pomoč zunanjih delavcev so potrebovali samo pri čiščenju katod.

Pri pečenju smo imeli 0,22 odstotka izmeta pri zelenih katodah (štiri katode) in 0,40 odstotka pri pečenih (sedem katod).

Delo pri zalaganju in praznjenju

katod je zahtevno in specifično nevsakdanje delo, zato je pri tem potrebna popolna koncentracija vseh delavcev, da se ne poškodujejo naprava ali delavci sami. Povedati moramo, da se v tem obdobju pri delu s katodami ni poškodoval noben zaposleni.

V prihodnosti moramo za pečenje katod narediti pripravo za namakanje zelenih katod v zaščitno emulzijo z viličarjem ali pečnim manipulatorjem. To je posebna priprava, namenjena za namakanje katod, s katero lahko zeleno katodo v celoti in enakomerno potopimo v zaščitno emulzijo. Naša želja je tudi montaža linije za avtomatsko čiščenje katod s sistemom mobilnega odpravevanja. Težave imamo tudi s skladiščenjem zelenih in pečenih katod, zato bo treba razmisliti še o razširitvi prostora na južnem delu Riedhammerjeve peči.

Prav zdaj, ko berete ta prispevek, Riedhammerjeva peč 2 stoji. Da jo ponovno usposobimo za nemoteno obratovanje, potrebujemo mesec dni časa. Naša dolgoročna želja je kontinuirano delovanje Riedhammerjeve peči 2 oziroma pečenje katod ali drugih ogljikovih izdelkov za zunanje odjemalce s celotno kapaciteto peči vse leto.

Za naslednje leto pričakujemo večje naročilo francoskega partnerja za pečenje katod. Za proizvodnjo anod pa smo pripravljeni že danes. ▣

Sanacija emisijskih virov AM 18 in AM 19

V obratu za proizvodnjo zelenih anod sta nameščena dva filtra za čiščenje smolnih hlapov. Prvi ima oznako AM 18 in stoji v skladišču tekoče smole. Drugi filter, z oznako AM 19, pa je postavljen med oblikovalnikom in starim delom obrata.

JOŽEF KANCLER
FOTO: SRDAN MOHORIČ
ARHIV

Naloga prvega filtra je, da med redno proizvodnjo in še posebej med črpanjem tekoče smole čisti sproščene smolne hlapne. Drugi filter čisti smolne hlapne, ki se sproščajo na gnetilniku, na Eirichovem mešalniku in na oblikovalniku. V zadnjih letih se je močno zaostрила zakonodaja, ki predpisuje dovoljene mejne vrednosti za tovrstne vire onesnaževanja, zato smo bili vsi, ki se ukvar-

jamo s to problematiko, postavljeni pred velike tehnično-tehnološke izzive. Za filtra AM 18 in AM 19 so zakonsko dovoljene mejne vrednosti naslednje:

- celotni organski ogljik (TOC) 50 mg/m³,
- celotni prah 5 mg/m³,
- policiklični aromatski ogljikovodiki (PAH II) 100 µg/m³.

Pri meritvah, ki smo jih aprila izvajali na viru AM 18, smo prišli do

Nova reaktorska cev za filter AM 18

Čistilna napravi na peči za pečenje anod

zelo koristnih ugotovitev. Zaradi sprotnih (*on-line*) meritev, ki jih za nas izvaja Talum Inštitut, smo vsako spremembo v nastavitvi delovanja filtra lahko takoj videli na rezultatu meritev, saj je bil na monitorju ves čas viden grafični prikaz trenutnih rezultatov. Po nekaj urah merjenja smo se odločili, da bomo iz reaktorske cevi očistili sprijeti koksov prah. Takoj po čiščenju so se rezultati meritev zelo poslabšali, kar nas je privedlo do ugotovitve, da obstoječa reaktorska cev ni pravilno projektirana in da očiščena ne zagotavlja zelenega in potrebne- ga turbulentnega mešanja koksovega prahu in smolnih hlapov. Kolikor mi je znano, se zelo redko primeri, da bi bili delavci, ki reaktorsko cev očistijo slabo ali sploh ne, precej koristnejši od delavcev, ki cev čistijo redno in dosledno. Ker se je vse to dogajalo v času tik pred začetkom planiranega aprilskega remonta, smo v zelo kratkem času skonstruirali novo reaktorsko cev, ki je imela potrebno zoženje. Zunanji izvajalec je še v času remonta izdelal novo reaktorsko cev in jo zamenjal s staro. Rezultati ponovnih meritev na viru AM 18 so bili zelo dobri, saj

so bile izmerjene vrednosti TOC ves čas meritev krepko pod zakonsko predpisano mejno vrednostjo.

S to relativno enostavno tehnično rešitvijo in skupnim stroškom okrog 1000 evrov smo rešili velik ekološki, zakonski in tehnološki problem. Kot skoraj vedno smo tudi mi imeli na voljo še druge alternativne rešitve, na primer sežig smolnih hlapov na visoki temperaturi v plinski zgorevalni komori, težava pa je bila samo v tem, da je bila ocenjena vrednost te alternativne rešitve okrog 1.000.000 evrov.

Rezultati meritev na filtru AM 19 so bili podobni kot na viru AM 18. Pri tem filtru smo zamenjali nekaj dotrajanih filterjskih vreč in optimizirali doziranje svežega koksovega prahu. Rezultati meritev (TOC, celotnega prahu in PAH II) so trenutno pod zakonsko predpisanimi mejnimi vrednostmi. Seveda pa s tem naše delo na področju filtriranja izpustnih plinov iz obratov za proizvodnjo anod še zdaleč ni končano. Trenutno se veliko ukvarjamo z optimiziranjem reaktorske cevi za filter AM 19. Pri tem moram posebej izpostaviti našega štipendista Kevina Hojnika,

študenta 3. letnika strojništva, ki je pri nas na praksi, da s programsko opremo CFD (computational fluid dynamics) izvaja virtualne simulacije pretoka zraka skozi reaktorsko cev. Njegove simulacije nam bodo pomagale, da bomo precej lažje in hitreje skon-

struirali novo reaktorsko cev ali modificirali že obstoječo.

Na koncu se vsem, ki ste bili kakor koli povezani z reševanjem opisane problematike, lepo zahvaljujem za dobro in uspešno sodelovanje. ■

EKOLOŠKI OTOK

Izdaja dovoljenj v zaključni fazi

Po reorganizaciji družbe Talum so bile leta 2011 na Agencijo RS za okolje oddane vloge za pridobitev okoljevarstvenih dovoljenj (OVD) za posamezne družbe.

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

V tem času je bilo ugotovljeno, da so tri družbe (Talum Aluminij, Talum Livarna, Talum Rondelice) zavezane pridobiti tako imenovano integralno IPPC-dovoljenje, družba Talum Servis in inženiring pa dovoljenje za izpust odpadnih vod kot druga naprava; družba Talum Izparilniki nima teh obvez. Družba Talum Ulitki je OVD pridobila januarja letos kot nova naprava. Glede na dinamiko dodatnih zahtev po dopolnitvah vlog lahko sklepamo, da se z reševanjem vlog približujemo končni izdaji in zaključku dolgotrajnega in zahtevnega postopka. V delni zagovor počasnosti uradnikov lahko rečemo, da k temu prispeva kompleksna okoljska zakonodaja in veliko število njenih sprememb od prve izdaje OVD za Talum, d. d., leta 2007 ter razne tehnološke in organizacijske spremembe v naši družbi. Ko bodo postopki do konca leta za posamezne družbe zaključeni, bo prenehalo veljati OVD za družbo Talum, vsaka družba z OVD pa bo začela pisati svojo zgodbo na tem področju. Obvladovanje sprememb na področju okolja bo pomembno za zagotavljanje pravih odzivov do vseh zainteresiranih strank, kar velja tudi za druga področja. ■

20 let varovanja

Zaposleni v Vargas-Alu smo za svoje delo ustrezno strokovno usposobljeni po ustreznih zakonih in predpisih. Pomembno je, da naši varnostniki s svojo fizično prisotnostjo varujejo premoženje pred uničenjem, poškodovanjem, odtujitvijo ter drugimi neželenimi in škodnimi pojavi. Njihovo delovno okolje je območje, na katerem izvajajo varovanje neprekinjeno ali občasno ob upoštevanju vseh elementov varnostne ocene in ocene tveganj.

ANITA POLAJŽER

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Ponosni smo na svoj varnostno-nadzorni center (VNC) za sprejem alarmov in na svojo intervencijsko skupino, ki deluje 24 ur na dan. Posreduje na območju Ptuja in Kidričevega. Delo intervencijske službe se vodi iz nadzornega centra.

Varnostniki v intervencijski skupini so med drugim usposobljeni tudi za prijetje in zadržanje storilca do prihoda policije in za preprečitev škode na varovanem objektu.

Letos smo kot novost uvedli montažo in vzdrževanje alarmnih, video in protipožarnih sistemov. Nobeno fizično varovanje ne more biti stoddostno učinkovito brez tehničnega varovanja objektov. Oba segmenta zasebnega varovanja – fizično in tehnično – se torej trdno prepletata in drug drugega dopolnjujeta.

Naši varnostniki so usposobljeni tudi za varovanje javnih zbiranj, torej za zagotavljanje reda in miru na javnih prireditvah (športnih, zabavnih, kulturnih prireditvah in

Receptorka Frančka Sagadin – vedno urejena, prijazna in profesionalna

Varnostno nadzorni center – prenos podatkov varovanih območij

Varnostnik intervent pred mestno občino Ptuj

shodih), ki so dostopne vsem in na katerih se zbere večje število ljudi z različnimi interesi.

Varnostnik receptor je tisti, ki pusti prvi vtis obiskovalcem in zaposlenim v podjetju. Je urejen, prijazen in profesionalen. Njegovo delo je sprejemati in usmerjati obiskovalce ali zaposlene, sprejemati telefonske klice, opazovati objekt in okolico z videonadzor-

nim sistemom ter kontrolirati evidentiranje in registriranje delovnega časa. Receptorsko službo izvajamo na območju Taluma, Boxmarka, Cestnega podjetja Ptuj in Mestne občine Ptuj.

Naši varnostniki kontrolirajo in nadzirajo vse prehode v varovanem območju, kontrolirajo motorizirani promet, preverjajo istovetnost registrskih tablic, pregle-

dujejo notranjost vozil in prtljage. Opravljajo površinske preglede obiskovalcev ali zaposlenih in redne obhode objektov na varovanih območjih. Sem spada tudi preverjanje, ali je kdo prinesel ali odnesel orodje in druge tehnične predmete.

Ljudem, ki odhajajo na potovanje, na dopust, morda zgolj na večerjo ali zabavo in želijo začasno zavarovati hišo, stanovanje, vikend, podjetje ali gradbišče, klasično varovanje pa je zanje prevelik izdatek, posodimo brezžično protivlomno alarmno napravo ali sistem. Tak sistem se vzpostavi brez inštalacijskih posegov, potrebna sta le priklop centrale na električno napajanje in namestitev brezžičnih senzorjev v prostore. Sistem se prek GSM-vmesnika poveže z našim dežurnim centrom. Tako zagotovimo 24-urni nadzor in ob morebitnem alarmu takojšnje ukrepanje varnostnikov na objektu. Za vklop in izklop sistema je potreben le daljinski upravljalnik.

Kontrola vstopa zaposlenih, obiskovalcev in motornih vozil

Varovanje javnih prireditev

Izposoja šotorov

Oddelek za požarno varnost naše družbe se ponaša s sodobno opremljenim servisom za gasilnike in z mobilnim servisom za servisiranje na terenu. Kombinirano vozilo je popolnoma opremljeno z vso predpisano opremo za servisiranje, tako da gasilnikov ni treba voziti v servisno delavnico. Na področju požarne varnosti zagotavljamo poleg servisa in vzdrževanja gasilnikov še opravljanje meritev hidrantnih omrežij. Za izvajanje te storitve smo od Ministrstva za obrambo prejeli **Pooblastilo za meritve hidrantnih omrežij in Pooblastilo za servis in vzdrževanje gasilnikov.**

Izvajamo tudi izobraževanje za zaposlenih iz požarne varnosti. Gre za usposabljanje iz varstva pred požarom – teoretično in praktično usposabljanje s preizkusom usposobljenosti odgovornih oseb za gašenje začetnih požarov in izvajanje evakuacij. Usposabljanje zajema tudi praktične vaje evakuacije iz objekta.

Prodajamo gasilnike in gasilsko opremo naših dolgoletnih dobaviteljev. Gasilnike opremimo s servisno nalepko. Za nov gasilnik velja, da ga je treba pregledati 24 mesecev po nakupu, seveda, če se v tem času ne pripetijo nepo-

Servis gasilnikov

trebne nezgode ali vnamejo požari. Gasilnik lahko strankam tudi dostavimo in opravimo montažo, kot določa zakon o namestitvi gasilnikov v objektih. Naša dejavnost pa obsega tudi drugačno ponudbo, saj ponujamo odprte in zaprte šotore za različne prireditve, ki vam jih lahko tudi postavimo. ■

Prodaja gasilnikov

Varnostni tehnik pri nameščanju nadzorne kamere

Brezžični protivlomni alarmni sistem

Exalovi livarji v družbi Talum Rondelice

Pri zagonu nove Exalove tovarne rondelic v Argentini že od vsega začetka aktivno sodelujemo tudi v odvisni družbi Talum Rondelice. Projekt je že nekaj časa v izvedbeni fazi.

Na usposabljanju iz varstva pri delu

Konec avgusta je v obrat proizvodnje rondelic prispelo šest argentincev, ki spoznavajo pripravo taline in litje ozkega traku. Livarje spremlja novi direktor tovarne Fernando Gallo. Skupaj z odvisno družbo Talum Servis in inženiring se trudimo, da bi se med nami in na Ptuj, kjer bivajo, počutili čim bolje. Prva skupina Argentincev bo usposabljanje zaključila v začetku oktobra, druga skupina pa bo prispela v začetku novembra in bo v Talumu ostala vsaj štiri tedne.

Gre za skupino mlajših delavcev, ki se s tekočim aluminijem in litjem ozkega traku srečujejo prvič, zato je naloga Talumovih livarjev pod vodstvom Borisa Šegule toli-

ko zahtevnejša. Argentinski livarji so pri nas deležni klasičnega usposabljanja s področja tehnologije priprave taline in litja, veliko pozornosti pa posvečamo tudi področju varnosti in zdravja pri delu. Zavedamo se namreč, da je od uspešnega usposabljanja in prenosa znanja na naše pogodbenne partnerje odvisna uspešnost zagona proizvodnje v Argentini. Naši gostje so doslej pokazali veliko zanimanja za pridobivanje novih znanj, zato verjamem, da bodo skupaj z našimi livarji, ki bodo v Argentini prisotni med zagonom, ta del projekta v začetku leta 2014 tudi uspešno zaključili. ▣

Za dobre medsebojne poslovne odnose je poleg dela pomembno tudi spoznavanje značilnosti države, v katero tujci pridejo, zato smo se v družbi Talum Servis in inženiring odločili našim poslovnim partnerjem prirediti dvodnevni izlet po Sloveniji. V soboto zjutraj smo se zbrali na ptujskem mostu za pešce, kjer je po mojem mnenju mogoče narediti eno najlepših razglednic iz Slovenije. Prvi postanek je bil na blejskem gradu, od koder so naši gostje Ignacio, Mauro, Jorge, Victor, Camilo in Mariano lahko opazovali panoramo blejskega jezera z otokom ter okoliško gorovje. Kot se spodobi, nas je blejska pletna popeljala na otok in zvonu v cerkvi smo zaupali skrito željo, ki vam je ne bomo izdali.

Na poti skozi stare bohinske vasi ce z mnogimi kozolci smo si privoščili okusno slovensko tradicionalno kosilo. Po panoramski vožnji z gondolo na Vogel so kolegi s ponosom razvili svojo argentinsko zastavo, ki je veselo plapolala v gorskem vetru. Dolgčas nam med vožnjo ni bilo, saj sem imel zanje pripravljeno uganiko. Vprašal sem jih, ali vedo, kako se bomo skozi venec gora, ki smo ga videli z Vogla, v samo 40 minutah pripeljali na primorsko stran. Kljub bujni domišljiji fantje niso našli pravega odgovora. Odgovor se je razkril šele na železniški postaji v Bohinjski Bistrici. Tam smo avtomobil naložili na avtovlak in se kar z njim popeljali skozi 12 predorov in čez mnoge mostove vse tja do Mosta na Soči. Slikovita in nekoliko adrenalin-ska vožnja je poskrbela za prešerno vzdušje, ki ga naši gostje niso skrivali.

V Mostu na Soči smo se prepustili razvajanju zeleno-modro obarva-

ne Soče, ki nas je spremljala vse tja do znamenitega solkanskega mostu. Po vožnji čez kraške vasi ce smo tik pred mrakom prispeli v Portorož in ujeli njegov razgiban nočni utrip. Tako smo v enem dnevu diagonalno prečesali našo »žepno kokoško«, ki je – ne boste verjeli – kar 133-krat manjša od Argentine. Po izjavah kolegov ob koncu dneva »amigosov« je Slovenija zaradi svoje raznolikosti pravo presenečenje.

Sobota je tako minila v zbiranju raznolikih vtisov tistega dne, v zraku pa je bilo čutiti nekakšno vzhičenje nad skokom v Jadransko morje, ki jim je bilo obljubljeno za nedeljo. Po zgodnjem zajtrku so uresničili svojo željo in se prepustili čofotanju po Jadranu. Nedeljsko dopoldne smo okronali z obiskom Postojnske jame, ki je s svojimi nenavadnimi oblikami razburkala našo domišljijo.

V Ljubljani so nas v gostilnici brez jedilnega lista presenetile nenavadne kombinacije različnih kulinarčnih okusov. S polnimi želodci smo se nato podali po urbani divjini bele Ljubljane. Da pa hoja na poln želodec le ne bi bila prenaporna, sta nas na ogled mesta zapeljala dva »kavalirja« – dve ekološki električni vozili.

Zadovoljni in nasmejani obrazi so na koncu izleta povedali več kot besede. Spoznali smo slovensko pokrajino, kulturo, kulinariko, zgodovino in se skupaj naučili nekaj slovenskih besed. V zameno za gostoljubnost, ki smo jo izkazali našim poslovnim gostom, nas je že čez dva dni pričakala razglednica s pozdravi in prisrčno zahvalo. Slovenijo so preprosto vzljubili. No, pa saj to ni nič nenavadnega, saj naša država nosi ljubezen že v svojem imenu. ▣

Izlet po Sloveniji

Zagotovo ste v zadnjih tednih v »fabriki«, posebej med malico v menzi, opazili simpatično skupino fantov iz Argentine. Vzrok za ta nenavadni obisk iz tujine je, da Talum Servis in inženiring vodi mednarodni tim za montažo in zagon tovarne rondelic, ki bo drugo leto začela delati v Puerto Madrynu v Argentini. Fantje tako v Talumu spoznavajo našo proizvodnjo, kar jim bo olajšalo delo operaterjev v tovarni Exal.

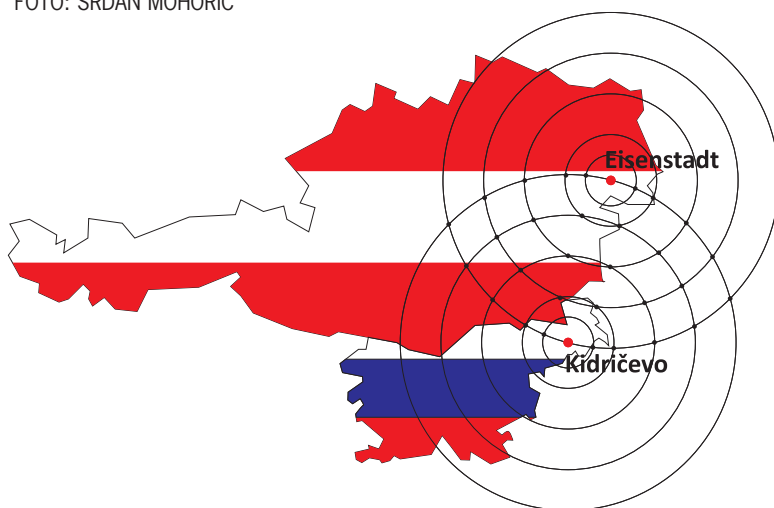

Argentinski livarji na izletu na Bledu

Mednarodna zaključna konferenca »Mreža znanj v kovinarstvu«

V restavraciji Pan v Kidričevem je 23. in 24. septembra 2013 potekala mednarodna zaključna konferenca projekta »Mreža znanj v kovinarstvu«. Mednarodnost projekta sta zagotavljali Slovenija in sosednja Avstrija. Sodelovale so številne slovenske in avstrijske družbe in ustanove: univerza iz Burgenlanda v Avstriji, BFI z Dunaja (vodilni na področju strokovnega izobraževanja v Avstriji), Talum, Unior Zreče, Mariborska livarna in Univerza v Mariboru.

MAG. ALBERT KOROŠEC,
DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Talum je leta 2011 sprejel strategijo »prestrukturiranja z inovativnostjo« in zato začel intenzivno izvajati aktivnosti za vzpostavitev sistemskih rešitev inoviranja. Razvoj od ideje do inovacije je zahteven proces, ki zahteva široka znanja, pogum in vztrajnost ter predvsem usposobljeno ekipo, ki je odprta in se je pripravljena učiti. V okviru projekta Mreža znanj v kovinarstvu je bil zgrajen sistem zbiranja, izmenjave in učinkovite uporabe znanj, potrebnih za hitro ter učinkovito reševanje problemov in izzivov na poti do uresničitve inovacije. Znanje je ena ključnih vrednot podjetja Talum, učinkovit sistem učenja in iskanja potrebnih znanj pa je rezultat omenjenega projekta, ki smo ga uresničili skupaj z domačimi in tujimi projektnimi partnerji. Pridobljeno znanje in izmenjava izkušenj med različni-

mi delovnimi okolji in čezmejnimi partnerji sta pomembno vplivala na zavedanje o vlogi znanja posameznika, ki ga podjetje potrebuje za doseganje strateških ciljev. Preobrazba v inovativno družbo znanja zahteva spremembo kulture, miselnosti in delovanja slehernega posameznika, kar je uresničljivo s stalnim izobraževanjem.

Projekt Mreža znanj v kovinarstvu je z metodami upravljanja znanj na ravni podjetja in med podjetji postavil učinkovit mehanizem učenja in hitrega obvladovanja sprememb, ki je edino zagotovilo za dolgoročni razvoj in preživetje podjetja v svetovni konkurenci. Zavedanje o nujnosti partnerskega, čezmejnega sodelovanja in institucionalnega povezovanja odpira nove razvojne možnosti. Najpomembnejši izziv, ki nas čaka po zaključku projekta, je vzpostavitev odprte podjetniške inovativne kulture z gibčno organizacijo, ki bo sposobna hitrih sprememb v poslovanju.

Za uresničitev tega izziva so pripravljene tri razvojne iniciative:

- kompetenčni model: razvoj mehanizma iskanja in zagotavljanja znanj med podjetji, ki izhajajo iz izkušenj;
- reševanje problemov: skupen razvoj učinkovitega mehanizma za hitro reševanje razvojnih problemov s pomočjo semantičnega iskalnika;
- portal znanja: izmenjava poslovno nekritičnih znanj med podjetji z dostopom do učenja, iskanja inovativnih idej in reševanja problemov z enega mesta. ▢

Udeleženci konference

Izkušeni in strokovni

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Iztok Trafela

Ob dvajseti obletnici družbe Vargas-al d. o. o., smo se pogovarjali z njenim direktorjem Iztokom Trafelo.

Mineva 20 let od ustanovitve odvisne družbe Vargas-Al. Kako se je začelo?

Talumova odvisna družba Vargas-Al je bila ustanovljena leta 1993, točneje 13. avgusta 1993, kot hčerinsko podjetje Taluma, d. d., s 36 zaposlenimi. Ustanovljena je bila predvsem z namenom, da prevzame in izvaja določene storitvene dejavnosti za matično podjetje in druga Talumova hčerinska podjetja. Prvo področje dela so bile storitve s področja vratarsko-čuvajskih del, protipožarnega varstva in nalog civilne zaščite. Podjetje ima od nastanka naprej status invalidskega podjetja. Od ustanovitve dalje se razvija v učinkovito službo varovanja in požarnega varstva, ki pokriva predvsem širše območje mesta Ptuj in novonastalih občin.

Nekaj časa ste delali še v starih prostorih, v katerih je delovala tudi telefonska centrala. Kdaj ste dobili nove prostore?

Ob ustanovitvi je imelo podjetje prostore na lokaciji sedanje knjižnice v upravni stavbi. Med renoviranjem upravne stavbe in ob istočasni gradnji sedanjega servisnega objekta je bil sedež nekaj časa v objektu izobraževalnega

centra, kjer imamo še sedaj del skladiščnih prostorov. Z izgradnjo servisnega objekta leta 2004 pri vhodu v območje industrijske cone Talum je družba za opravljanje svoje dejavnosti pridobila sodobne in namenske prostore. V objektu poleg naše družbe deluje tudi Talumova obratna ambulanta. Objekt je bil leta 2007 rekonstruiran zaradi izgradnje varnostno-nadzornega centra. Prav zdaj pa zaradi širitve dejavnosti na področju tehničnega varovanja pripravljamo predlog za namensko rabo določenih skladiščnih prostorov.

Od kod ime Vargas-Al?

Ime je povezano z dejavnostjo Taluma in Vargas-Ala: *var* kot varovanje oziroma varnostniki, *gas* kot gasilci, *Al* pa je povezan s primarno dejavnostjo Taluma, torej pridobivanjem aluminija.

Z delavci Vargas-Ala se zaposleni v Talumu srečujemo vsak dan, vsega pa kljub temu ne vidimo. Kaj je dejavnost vaše družbe?

Trenutne dejavnosti družbe Vargas-Al opravljamo z zakonsko predpisanimi licencami za varovanje ljudi in premoženja, varovanje javnih prireditev, upravlja-

nje varnostno-nadzornega centra ter kot novost montažo in vzdrževanje alarmnih, video in protipožarnih sistemov. Za požarno varovanje objektov imamo pooblastilo Uprave za zaščito in reševanje pri Ministrstvu za obrambo RS. Vsi zaposleni imajo dovolj delovnih izkušenj, opravljene strokovne izpite, dovoljenja za nošenje orožja, pooblastila za izvajanje požarnega varstva ter potrebna strokovna znanja. Imamo svoj varnostno-nadzorni center za sprejem alarmov in 24-urno intervencijsko skupino za posredovanje na Ptuj in v Kidričevem. Delo intervencijske službe je organizirano iz nadzornega centra. Naši delavci v intervencijski službi imajo opravljena specialistična izobraževanja in pridobljen naziv varnostnik intervent, tako da so med drugim usposobljeni tudi za prijetje in zadržanje storilca do prihoda policije ter preprečitev škode na varovanem objektu.

Oddelek za požarno varnost naše družbe se ponaša s sodobno opremljenim servisom na sedežu družbe in mobilnim servisom za servisiranje na terenu. Servisna dejavnost požarnega varstva naše družbe nudi servis in vzdrževanje gasilnikov ter meritve hidrantnih omrežij. Na željo lastnika (objekta ali vozila) vodimo

in prevzamemo vso odgovornost za servis in vzdrževanje gasilnikov.

Družba ima tudi certifikat kakovosti ISO 9001:2000, ki smo ga pridobili že leta 1999 in ga uspešno periodično obnavljamo.

Kaj pomeni 20 let izkušenj pri vašem delu?

Zaupanje naših strank je pri tem delu ključno, saj nam zaupajo svoje premoženje. Zato tudi naš slogan »Ko nam za premoženje ni vseeno« nagovarja vse in pove, da smo profesionalci in da obvladamo svoje delo. V Vargas-Alu dejansko poskrbimo za varovanje premoženja pogodbenih partnerjev, pri tem pa nudimo tudi potrebno strokovno svetovanje in servis, 24-urno odzivnost v primeru izrednih dogodkov. Tako zagotavljamo celovito storitev na področju varovanja in požarne varnosti.

Poleg Taluma varujete tudi objekte v okolici Kidričevega in Ptuja. Kje in kaj?

Če se izrazim bolj točno, ne varujemo samo Taluma in njegovih hčerinskih družb, ampak vsa podjetja na lokaciji industrijske cone Talum. Sicer pa so naši po-

»Vsi zaposleni imajo dovolj delovnih izkušenj, opravljene strokovne izpite, dovoljenja za nošenje orožja, pooblastila za izvajanje požarnega varstva ter potrebna strokovna znanja.«

slovni partnerji večinoma podjetja, ustanove in občani z območja Podravja, s katerimi razvijamo priske partnerske odnose. Storitve s področja fizično-tehničnega varovanja in požarnega varstva ponujamo več kot 250 pravnim in fizičnim osebam s tega območja. Izpostavil bi predvsem podjetja, v katerih smo fizično prisotni, to pa so naš sosed podjetje Boxmark, pa Cestno podjetje Ptuj in Mestna občina Ptuj.

Ste invalidsko podjetje. Vam to dejstvo predstavlja oviro pri izvajanju varovanja?

Družba ima tudi status invalidskega podjetja, zato lahko s svojimi storitvami pomagamo podjetjem, ki ne zaposlujejo predpisanega števila invalidov in morajo zato za invalidske kvote plačevati v Sklad RS za spodbujanje zaposlovanja invalidov. Zavedati se je treba, da je delo varnostnika zelo zahtevno in zahteva določene psihofizične sposobnosti, kar posledično pomeni, da moramo na trgu dela najti primeren kader za izvajanje teh del, kar kljub veliki brezposelnosti na našem območju ni ravno enostavno. Pri tem brez pomoči Talumove kadrovske službe v sodelovanju s ptujsko enoto Zavoda za zaposlovanje ne bi šlo.

Kakšna je pravzaprav konkurenca na tem področju in kje je vaše podjetje?

Če pogledamo Podravje, so tukaj prisotna tri največja varnostna podjetja v Sloveniji in nekaj manjših. Sami spadamo med srednje velika podjetja v tej panogi. Poudariti moram, da se število vlovov in drugih varnostnih dogodkov na našem območju povečuje, zaradi česar se bo povečevalo tudi povpraševanje po teh storitvah, predvsem pri fizičnih osebah.

Doslej ste opravljali predvsem fizični del varovanja. Tehnični del ste prepuščali drugim?

Tako je. Od ustanovitve podjetja smo opravljali samo fizično varovanje. Lani smo začeli izvajati še varovanje javnih prireditev; poudariti je treba, da smo s partnersko varnostno družbo varovali tekme Nogometnega kluba Aluminij, ko je igral v 1. ligi. Z željo, da strankam ponudimo celovito storitev na področju varovanja in požarne varnosti, smo se odločili, da vstopimo tudi na trg tehničnega varovanja.

Dolgo ste delali v sodelovanju z družbo Tenzor, ki je skrbela za tehnični del varovanja. V zadnjem

času se torej tudi sami lotevate tehničnega varovanja?

Z družbo Tenzor poslovno sodelujemo že od ustanovitve. Oboji letos praznujemo 20. obletnico poslovanja. To, da ponujamo tudi storitve tehničnega varovanja, še ne pomeni, da s Tenzorjem ne sodelujemo več. Nasprotno, s Tenzorjem želimo sodelovati še več, predvsem na področju večje izkoriščenosti našega varnostno-nadzornega centra.

Kakšno je stanje na področju varovanja Talumovega imetja? V preteklosti smo že imeli razne primere kraj, predvsem aluminija. Kako je danes?

Ocenjujem, da je za Talumovo premoženje tako s področja varovanja kot tudi požarne varnosti dobro poskrbljeno. Kraje so se pojavljale in se bodo, saj vemo, da je zbiranje in prodaja raznih surovin dobičkonosna dejavnost in velikokrat omenjena v raznih črnih kronikah.

Kako ste po tvoji oceni opremljeni (nadzorni center, vozila ...)?

Če tokrat začnem s požarnim varstvom, je treba poudariti, da so gasilci zelo dobro opremljeni in

temu primerno tudi usposobljeni za primere ukrepanja ob izrednem dogodku. Na področju varovanja se glede na zahteve novega standarda za varnostno-nadzorne centre pripravljamo na spremembe predvsem programske opreme. Na splošno ocenjujem, da glede na nastalo gospodarsko situacijo zadovoljivo skrbimo za nabavo nove opreme.

Najbrž si tudi vi želite, da bi bil dovoz za tovorna vozila kje drugje, da tovarnjaki ne bi povzročali zastojev.

Verjamem, da si to želimo vsi v Talumu. Vedeti je treba, da vodstvo Taluma vlaga precej naporov, da bi se tudi za to težavo v čim krajšem času našla in izvedla ustrezna rešitev. Kolikor sem z zadevami seznanjen, aktivnosti potekajo, okvirni roki so tudi določeni. Vsekakor bomo s predlogi glede ureditve režima na novem tovarnem vhodu v industrijsko cono Talum aktivno sodelovali tudi sami.

Vaše področje je tudi protipožarno varovanje. Poleg poklicnih gasilcev deluje še prostovoljno gasilsko društvo. Kako pomembna je ta dejavnost za Talum in okolje, v katerem deluje?

»Zato tudi naš slogan »Ko nam za premoženje ni vseeno« nagovarja vse in pove, da smo profesionalci in da obvladamo svoje delo.«

»Vargas-Al je stabilno podjetje. Poplačane imamo vse obveznosti, kar precej težav pa imamo s plačilno disciplino oziroma z obvladovanjem terjatev naših strank.«

Talum že vrsto let podpira delovanje gasilcev. Poleg poklicnih gasilcev v Vargas-Alu imamo še zelo številno skupino gasilcev, organiziranih v Prostovoljnem gasilskem društvu Talum. Glede na specifičen proizvodni proces je pri izrednem dogodku izredno pomemben pravilen pristop k njegovemu obvladovanju, kar pa vedno ni mogoče samo z ekipo naših poklicnih gasilcev. Oprema gasilcev je tudi ves čas na razpolago za posredovanje zunaj Taluma, kar je po mojem mnenju še en pokazatelj, da se v Talumu zavedamo družbene odgovornosti tudi do okolice, v kateri delujemo.

Direktor družbe si postal, ko smo v Talumu že izvedli reorganizacijo, ki je še povečala odgovornost za poslovanje v odvisnih družbah. Bo družbi Vargas-Al uspelo »plavati nad vodo«?

Vargas-Al je stabilno podjetje. Poplačane imamo vse obveznosti, kar precej težav pa imamo s plačilno disciplino oziroma z obvladovanjem terjatev naših strank. Kljub temu poslujemo s pozitivnim poslovnim rezultatom in trenutno ne potrebujemo nobenih »rokavčkov«, da bi se obdržali nad vodo.

Za dosego pozitivnega poslovanja bo treba trdo delati. Kakšna je tvoja vizija za podjetje?

Naše poslanstvo je varovanje premoženja, izvajanje protipožarnega varovanja, trgovina in servis opreme, z jasno vizijo do leta 2015 konkurenčno opravljati storitve varovanja na območju Industrijske cone Talum in na zunanjem trgu v razmerju 50 : 50. Trenutno na zunanjih trgih, torej zunaj skupine Talum, ustvarimo 38 odstotkov vseh prihodkov. S kakovostnim delom želimo omogočiti, da tudi naši partnerji poslujejo bolje in z nižjimi stroški.

Kateri so tisti ključni produkti, za katere meniš, do bodo podjetje držali v pozitivnih številkah?

Ključne strateške usmeritve so po pridobitvi licence za izvajanje varnostnih sistemov usmerjene v montažo in vzdrževanje alarmnih, video in protipožarnih sistemov, kar je naša nova dejavnost, širitev dejavnosti na področja, na katerih je omogočena večja zaposljivost invalidov, širitev servisne dejavnosti na področju varstva pred požarom in širitev na področja varovalne in druge dejavnosti, na katerih obstaja možnost uporabe povezav z var-

nostno-nadzornim centrom. S tem namenom tudi sodelujemo pri razvojnih projektih, ki jih v okviru skupine Talum vodi Strateški razvoj.

Najbrž je prednost biti v skupini, kot je Talum. So tudi kake slabosti?

Biti del skupine Talum je velika prednost, vsekakor pa je prednosti bistveno več kot slabosti.

Kakšni so odnosi med zaposlenimi v Vargas-Alu? Živite po vrednotah, ki smo si jih zapisali?

Kot direktor se zavedam, da so podjetje zaposleni in da posameznik ne more sam rešiti vseh problemov in opraviti vseh nalog, lahko pa prispeva svoj delež k uspešnemu poslovanju družbe. O naših vrednotah (odprtost in sodelovanje, ustvarjalnost in podjetnost, skrbnost in odgovornost, znanje in odličnost) smo kar precej govorili. Vidim in verjamem, da se vsak zaposleni v Vargas-Alu po svojih najboljših močeh trudi, da bi jih tudi v praksi udeleževali in po njih živeli. Temu primerno dobri so tudi odnosi med zaposlenimi.

Kako boste praznovali 20. obletnico?

Glede na gospodarsko stanje sedaj niso časi za velika praznovanja. Kljub temu se bomo zaposleni ob 20. obletnici podali na strokovno ekskurzijo v primerljivo večje podjetje in s svojimi kolegi izmenjali izkušnje na področju varovanja in požarne varnosti.

Na koncu se vsem zaposlenim v Vargas-Alu zahvaljujem za opravljeno delo. Brez njih Vargas-Al ne bi bil to, kar je, in ne bo to, kar bo čez – verjamem – naslednjih 20 let. Hkrati bi se vsem poslovnim partnerjem za izkazano zaupanje zahvalil z našim sloganom »Ko nam za premoženje ni vseeno«. ■

Najožji sodelavci Iztoka Trafele: Boris Kuhar, Anita Polajžer in Bojan Herga

Na Talumovem dnevu za zdravje

V nadaljevanju preberite, kako smo se imeli v Halozah, na kolesu, na igrišču za tenis in v bazenu.

FOTO: SRDAN MOHORIČ
DANICA HRNČIČ
MILAN KRUSIČ
SLAVKO KRAJNC

BRANKO GROBELŠEK

Letošnji pohod »Zdravo Talum« je bil nadaljevanje lanskoletnega, ki so ga udeleženci sprejeli zelo dobro. Pot je potekala od gostilne Špajza v Majšperku prek Janškega vrha do Avguščina v Dolni. Pohod je trajal dobre tri ure in nam je ponudil veličasten pogled na kompleks Taluma. Na zanimivi in razgibani poti, na kateri nam je pritekla tudi kapljica znoja, smo izgubljeno z veseljem nadomestili pri gostoljubnih sodelavcih in simpatizerjih, ki imajo na poti svoje vikende in pridelajo tudi kaj zlahtnega. Na Janškem vrhu smo imeli daljši postanek, saj sta nas zelo lepo pogostila sodelavca Franc Lendero in Leon Vidovič. Ideje za drugo leto že oblikujemo in pričakujem še večjo udeležbo kot letos, ko so se nekatere aktivnosti žal prekrivale, saj si želimo, da bi spoznali svojo bližnjo okolico tudi ob takih priložnostih. Pomočnikom in gostiteljem se iskreno zahvaljujem in jih vabim k sodelovanju pri naslednji turi. ▣

MILAN KRUSIČ

Po okrepčilni kavici in sendviču smo se pogumno podali na pot.

Tokratna kratka kolesarska pot je bila ravninska in zato primerna za vsakogar. Kolesarili smo skozi Njiverce, Hajdino in mimo igrišča za golf do Ptujskih term in dalje po kolesarski stezi do Slovenje in Gerečje vasi. Ker smo se že kar »upehali«, smo se složno odločili za počitek in nadomestitev izgubljenih tekočin v tamkajšnjem bifeju pri gasilskem domu. Sledila je vožnja skozi Kungoto do Brunšvika. Tam smo se po kratkem posvetu odločili, da bomo predvideno traso malo podaljšali. Namesto da bi zapeljali proti Starošincam, smo pot nadaljevali do Rač, kjer smo se posladkali z odličnim sladoledom, potem pa

prek Cirkovc, Jablan in Župečje vasi prispeli v Strnišče, naše izhodišče, kjer smo pot zaključili kot že nekajkrat v preteklih letih. ▣

LILIJANA DITRIH

V okviru Talumovega dneva za zdravje se nas je 26 sodelavk in sodelavcev odločilo za dejavnosti na bazenu. Ko smo se pred Termami Ptuj zbrali za skupinsko fotografijo, smo ugotovili, da so se nekateri na poti med Kidričevim in termami »izgubili«. »Uradna« fotografinja je na začetku imela nekaj težav, ki pa jih je nato profesionalno prema-

gala in naredila kup fotografij. Ko smo prišli na bazen, je bil tako rekoč prazen. Sodelavec si je dal duška s skokom v vodo in bil deležen po mojem mnenju preostrega odziva »bademajstra«, saj ni nikogar škropil ali ogrožal. Nekateri so takoj začeli plavati, nabirati metre in mogoče celo kilometre, drugi so si privoščili blagodejne masaže, tretji smo se »šli gret« v savne. V savni smo se tako zapletle v zanimiv pogovor s sodelavcem iz elektroliz, s katerim se pri rednem delovnem procesu nikakor ne bi mogle srečati. Tudi tako spoznavanje novih sodelavcev daje našim srečanjem poseben čar. Ko smo čez čas nekoliko »omagali« zaradi naporov dejavnosti, se nas je naenkrat cela vrsta (kot da bi se zmenili) znašla na ležalnikih s čtivom v rokah. Brali smo dnevno časopisje, revije, časopis, ki ga najdeš na vhodu, pa vse do »resnih knjig«, kot da gre za kak bralni krožek. Ob 12.30 smo se vsi dobro razpoloženi zopet zbrali pred vhodom in odšli nazaj v Kidričevo na druženje s tenisači, pohodniki in kolesarji. ▣

SLAVKO KRAJNC

Leto je naokrog in naš Zdravo Talum je znova potekal prvo soboto v septembru, kot je že tradicija. Rekreativna je na neki način pridobivanje energije ali kondicije za vsakdanje življenje, zato je ena izmed aktivnosti tudi kolesarstvo. Nekateri sodelavci se s kolesom vsak dan odpravijo v službo in tako že zgodaj zjutraj spravijo telo v pogon, nekateri kolesarijo popoldne po končanih delovnih obveznostih in si nabirajo kondicijo. Tako si nekateri za športne dejavnosti organizirajo več časa, drugi malo manj, vsi pa dovolj, da lahko prevozimo eno izmed kolesarskih poti, ki so načrtovane v času prireditve Zdravo Talum. Kolesarjenje je ena izmed rekreativnih dejavnosti, pri kateri se telo obnavlja in rekreira. Mislim, da že vsi vemo, da si moramo to soboto rezervirati za dejavnosti, ki nas čakajo. Letos je Zdravo Talum potekal v sončnem vremenu. Kot vodja skupine za kolesarjenje, ki že od začetka prireditve Zdravo Talum organiziram tovr-

stne dejavnosti, si prizadevam, da vse poteka po načrtih.

Zjutraj, ko smo se zbrali pred restavracijo Pan in ko je sonce prihajalo izza oblakov, smo se podali na rekreativno pot. Letos je potekala na relaciji od Strnišča čez Ptujsko Goro, Majšperk, Stoperce in Staro grabo, spustu je sledil 4 kilometre dolg vzpon na Donačko goro, kar je zahtevalo malo več napora. Ko smo prispeli do Rudijevega doma, smo se skupaj fotografirali in po kratkem postanku za okrepčilo nadaljevali spust vse do Žetal, kjer nas je zopet presenetil sodelavec Maks Kopše, ki je doma prav v Žetalah. Za kratek čas smo se ustavili pri njem, pot pa nadaljevali do Majšperka, čez Ptujsko Goro in nazaj čez Strnišče do restavracije Pan. Dolžina trase je bila 62 kilometrov in ob zmernem kolesarjenju smo jo vsi varno prekolesarili. Med potjo smo upoštevali prometne predpise, se družili in pazili na svojo varnost ter kolesarili z obzirnostjo do drugih udeležencev v cestnem prometu. Tekmovalnosti tega dne ni bilo. Kot vsako leto je bilo tudi tokrat na koncu

naše poti poskrbljeno, da smo si izgubljeno energijo pridobili nazaj. Izjemnega pomena je, da po izčrpavajoči športni dejavnosti telesu nudimo potrebno energijo za obnovitev mišic. Le tako lahko športnik ob naslednjem izzivu da vse od sebe in izboljšuje svojo zmogljivost. Srečanje v Panu je letos potekalo v prenovljeni restavraciji, zato je bilo druženje še prijetnejše.

Namen našega druženja ni bil le preživeti športni dan v prijetni družbi, ampak tudi, da bi tovrstne dejavnosti za svoje zdravje gojili v prostem času. Pomembno je, da si sami organiziramo čas zase in se na začetku z majhnimi koraki podamo na pot, ki ni nujno kolesarska. Iskreno upam, da se naslednje leto vidimo v vsaj tolikšnem številu kot letos. ▣

Fotografije meseca

Pehtini zvarki. Foto: Zdravko Štumperger.

Vršaci. Foto: Palmira Banko.

Svizec. Foto: Palmira Banko.

Vas Panda v Istri. Foto: Zdravko Štumperger.

Veverica. Foto: Aleksander Koser.

Tanka linija med lažjo in resnico

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Dogodki v bližnji preteklosti so me prisili v razmislek o tem, kaj je resnica in kaj laž ter kaj so vse tiste nianse, ki so vmes. Verjamem, da si tudi sami v zadnjem času, glede na politični karneval, zastavljate tako banalna vprašanja in o njih razmišljate.

Kadar naredite nekaj narobe v smislu telesne napake, vas telo sankcionira z bolečino. Če pretiravate s športom, vam telo odgovori z bolečinami v mišicah, če pretiravate s hrano, vas bo bolel želodec ali pa se čez čas ne boste več mogli spraviti v najljubšo obleko, in če boste preveč radostno pogledali v kozarec, vam bo drugo jutro predlo po možganih. Torej: vse pretirane stvari imajo z biološkega vidika svoje posledice, ki niso prijetne. Kaj pa je s tistimi pretiravanji, ki jih sproducirajo naši lastni možgani, naše misli in naši zavedni in nezavedni motivi? Prva stvar, ki te pri tem zbega, je, da naše telo na takšne napake ne reagira, če ga prepričamo, da nismo ravnali napak. Če torej nekoga gledamo v oči in mu lažemo, potem naj bi ob tem občutili slabo vest, ki je prav tako boleča kot tiste telesne bolečine, ki jih prestajamo. A vest je tudi zelo ubogljiv hišni ljubljencek našega podstrešja, kar pomeni, da ga lahko poljubno zdresiramo. Lahko ga na primer zdresiramo, da v laži vidi resnico in tako ni krivde, in če ni krivde, ni kazni, in če ni kazni, ni bolečine. Gre za življenje v samozanikanju, ki je nekako postalo nacionalna valuta. Vsi smo krivi, pa vendar ni nihče ničesar kriv. Če zdaj preskočim na laži, potem se mi v tem kontekstu postavlja vprašanje, kdaj se človek nauči lagati. Lagati se naučimo že v otroštvo. Mar ni zgodba o obstoju Božička in škrtov laž? Ko sedite na postelji in svojim malčkom berete pravljice, jim pravzaprav pripovedujete lepe laži. So sladke, dobrohotne, nežne, poučne in v otroku budijo pozitivna čustva. In če je nekaj pozitivnega, se želimo v ta svet vračati znova in znova. Seveda pa

je tako kot vse druge stvari na svetu tudi laž ena beseda za več različnih nians in laži bi morali nekako rangirati. Ampak kako to storiti? Kdaj lahko kdo reče, da je nekaj »majhna« laž in nekaj drugega »velika« laž? Koliko laži je še življenjsko in koliko laži iz človeka naredi lažnivca? Katere laži je treba sankcionirati in katerih ne? Verjetno ima vsak človek glede tega svoje subjektivno mnenje, ustvarjeno na podlagi njegove osebne etike. V podzvesti vedno tehtamo. Če je v določeni situaciji bolje lagati kot priznati resnico, ker nam laž ponudi več ugodnosti in ob tem ni pretirano boleče slabe vesti, potem večina pač izbere laž. Jezus je v Bibliji dejal, naj tisti, ki ne greši, prvi vrže kamen vanj, jaz pa bi dodala, da kdor se nikoli ni zlagal, naj vrže kamen v druge. Vsak se sam odloča, koliko laži bo sproduciral in na kakšni stopnji samozanikanja bo živel, da bo lahko utišal svojo lastno vest in iz tega človeškega zverinjaka prišel čim manj poškodovan. Sama se držim načela, da če je laž pozitivna za vse in če ustvari več pozitivnega kot negativnega, potem, seveda, naj se zgodi. V takem primeru si rečem, da ne gre za laži, ampak za prirojene resnice. To je enostavno, kadar lažemo sebi, a kadar so v laž vpleteni drugi ljudje, ki jih imamo radi, potem se moramo vprašati, kaj naša laž, če bo spregledana, povzroči sočloveku. Kako ga rani? Kako ga oropa pravice do resnice? Kako mu poruši zaupanje? Na drugi strani laži je namreč zaupanje. Tako kot se laž začne pri pravljicah, se tudi zaupanje do soljudi gradi z majhnimi zidaki. Vanje se veliko vlaga, gradnja je počasna, naporna in nam vzame veliko energije, časa in truda. Potem pride laž, ki lahko z enim samim viharjem poruši vse zgodbe o Božičkih, dedkih Mrazih, dobrih vilah in škrtih. Za njimi ostanejo razdejanje, strta srca in slabi priokusi. Ja, z lažmi je tako kot z vsemi drugimi stvarmi. Z mero in po vesti. ■

Talum na »fejsu«

Verjetno vas ni malo, ki ste opazili, da se Talum predstavlja v različnih medijih – z internim časopisom, na internetu in nazadnje tudi na facebooku, najbolj množično uporabljenem družbenem mediju na svetu. Kaj sploh so družbeni mediji?

GREGOR JURKO

FOTO: SUPPORT.PANDASECURITY.COM

Gre za relativno novo obliko druženja na spletu, in sicer med ljudmi, ki jih družijo podobni interesi, da lahko izmenjujejo informacije, predstavijo sebe in svoje konjičke ter soustvarjajo vsebine, ki jih zanimajo. Precej suhoparna definicija, ki pa v praksi dobiva že dramatične razsežnosti, saj te že na pijači sogovornik poslušala le z enim ušesom, ker je z drugim na mobilniku, tudi med sprehodom je treba biti bolj previden, da ne trčiš v koga, ki preverja novosti na facebooku. Ta je zaradi 1,2 milijarde uporabnikov v svetu (približno 700.000 v Sloveniji) najbolj znan, ni pa edini. Med družbene medije prištevamo tudi forume, bloge, wikipedijo (spletna enciklopedija), razne portale, na katerih lahko objavljate video vsebine, pesmi, mnenja in podobno. Ribiči, kuharji, kolesarji, planinci in iskalci zaposlitve iščejo nasvete samo še na spletu, kar pomeni, da debelih slovarjev, kuharskih knjig in priročnikov, ki jih hranite doma, nikar ne hranite za vnuke, saj že otroci nimajo kaj početi z njimi. Uporabniki spleta preživijo na družbenih medijih daleč več časa v primerjavi s prebiranjem drugih strani, ki pasivno podajajo novice. Rast števila minut, ki jih povprečni uporabnik porabi na družabnih omrežjih, pa zraste v letu dni tudi do 40 odstotkov. Podatek velja za Združene države Amerike in glede na trende tudi pri nas ni veliko drugače.

Marsikdo bi tu dodal, da je to »navaden luft«. Ko bi bil vsaj komprimiran, da bi ga lahko porabili v procesu, bi dodali še ljubitelji tehnike. Vendar so številne prednosti spoznali tako politiki kot

tudi gospodarstvo. Prvi lahko na spletu nadaljujejo bitke iz druge svetovne vojne, gospodarstvo pa je prepoznalo precej bolj oprijemljive koristi, kot so: gradnja ugleda blagovne znamke, vir za iskanje kakovostnih kadrov, novih tehnologij ter podatkov o novostih pri konkurenci. V prihodnosti pa bo to edini dostop do generacij, katerih čas šele prihaja in ki danes že v prvi triadi osnovne šole bolje obvladajo telefon kot njihovi starši. Tem generacijam bo pol ure za poročila in ura za časopis prevelika izguba časa, če se spomnimo zgornjega podatka o naraščanju minut, ki jih preživimo na spletu.

Zasuk v domačo prakso nam pokaže, da smo v družbene medije neločljivo vpleteni tudi v Talumu. Že naš intranet je tip internega družbenega medija, saj združuje interese posameznikov, ki sodelujejo pri določenem projektu, v okviru delovne enote ali podjetja v skupini Talum. Vanj lahko sami dodajajo vsebine, poročajo o opravljenih nalogah ter se seznanjajo z novostmi drugih uporabnikov. Eden koristnih družbenih medijev za prodajne aktivnosti Taluma je tudi LinkedIn, imenovan tudi »facebook za profesionalce«. Združuje 250 milijonov uporabnikov, ki se povezujejo na podlagi poklicnih interesov. Če na tem portalu sledimo določenemu podjetju, ki nas zanima, lahko hitro pridemo do ustrezne kontaktne osebe pri kupcu ali pa se vključimo v interesne skupine (recimo predelovalcev odpadov, kupcev zlitin za letalsko tehniko, pogajalskih forumov in podobno), v katerih

se vsak dan odpirajo debate na določeno temo. Kontakt in zaupanje se vzpostavi hitreje, ker lahko oseba na drugi strani prebere naše reference in priporočila ter si hitreje ustvari sliko o podjetju in proizvodih, ki jih ponujamo. Številni novi projekti, ki se vzpostavljajo v našem podjetju, bodo potrebovali po tovrstnem povezovanju le še povečevali. ■

Kakšno je življenje kamionarjev

MARJAN JEZAFOTO: SRDAN MOHORIČ
AVTORJEV ARHIV

Ko odhajamo iz službe, malokdo opazi kamione pred našim podjetjem. Nihče se ne vpraša, kako živijo njihovi vozniki, kam so namenjeni, kako dolgo že čakajo. Sam delam v skladišču livarskih zlitin in nanese je, da sem razlagal kamion iz Srbije. Z voznikom sva izmenjala nekaj besed in se poslovila. Čez teden dni, ko se je vrnil isti voznik, mi je ponudil roko in bilo je, kot da se že dolgo poznavata. Po službi sem se ustavil pri njem pred podjetjem in pogovarjala sva se več kot dve uri. Isti kamion sem videval še naslednjih pet dni. Peti dan sem šel spet k vozniku, malo sva se pogovarjala, potem pa sem ga povabil k sebi domov, da se bi se okopal in najedel. Ne živim v hiši ali velikem stanovanju, ampak v dvosobnem podnajemniškem stanovanju v Kidričevem, z ženo in dvema majhnima hčerkama. Predstavil sem mu svojo družino in pokazal majhno zbirko bankovcev nekdanje Jugoslavije. Takrat sem jih imel okrog 70. Živimo zelo skromno, saj v službo hodim samo jaz. Voznik kamiona se je okopal, najedel in popili smo kavo. Marsikaj mi je povedal o svojem življenju, ki je še slabše od mojega. Ko je odhajal, sem mu poklonil starejši še delujoč televizor in DVD-predvajalnik. Bil je tako vesel, da je imel solze v očeh in ni vedel, s čim bi mi poplačal. Nato se je spomnil, da sem mu kazal stare bankovce. Obljubil mi je, da mi jih prinese nekaj – saj smo nekoč živeli v isti državi. V Srbiji je sprožil pravo akcijo za

zbiranje starih bankovcev in vse, ki jih je poznal, prosil, naj pogledajo, ali imajo kakšnega. Ko je k nam prišel naslednjič, mi je prinesel več kot sto starih bankovcev, potem pa še nekajkrat. Tudi od drugih voznikov sem dobil nekaj bankovcev. Nekoč me je prosil, naj mu priskrbim starejši še delujoč računalnik, da bi lahko komunicirali po e-pošti. Dva meseca sem ga iskal, na koncu sem ga našel v zbirnem centru za smeti v Kidričevem. V zahvalo je celo našo družino povabil v Srbijo. Dolgo sem premišljeval, saj me je bilo malo strah zaradi vojne, ki je divjala po Balkanu. Kljub temu sem se odločil in odpotovali smo v Valjevo za štiri dni. Videli sem mnogo zanimivosti, zadnji dan smo šli tudi v Beograd. Najverjetneje nikoli ne bi videl Srbije, če ne bi naključje tako nanese. Vedno ko moj prijatelj pripelje aluminij iz Srbije, je pri meni dobrodošel. Sedaj imam že tri take prijatelje. Prav zdaj iščem še en delujoč računalnik. V zbirki pa imam sedaj že 205 različnih bankovcev z območja Jugoslavije, iz Avstro-Ogrske, Kraljevine SHS, stare Jugoslavije, druge svetovne vojne in iz Jugoslavije vse do njene razpada. Kak bankovec, ki mi še manjka, tudi kupim, vendar so nekateri zelo redki in zato tudi zelo dragi, da si jih ne morem privoščiti. Mogoče bom nekoč dobil tudi te ...

Spoznal sem, da je včasih potrebno zelo malo, da nekoga osrečiš. Ko to storiš, se ti sreča zagotovo povrne. ▣

Čakanje na vstop v Tulum

Marjan s prijateljem iz Srbije v Beogradu

»Zdravnik zdravi, narava ozdravi«

DAVORIN LUBEJ
FOTO: ARHIV

V sredo, 25. septembra, je bilo v podjetju Revital vse v znamenju zelišč in začimb. Že ob vhodu so nas pričakale domiselne nasaditve različnih dišavnih in zelenjav, ki so bile prava paša za oči. Dogodek se je začel dopoldne.

Dejavnost podjetja Revital se je odlično prepletla z Vitalovo kulinarijo. Direktor podjetja Vital, Vlado Pignar nas je podučil o uporabni vrednosti dišavnih in zelišč v kulinariji. Poskusili smo lahko različne omake, ki so očarale z nenavadnim vonjem, videzom in okusom. Dogodek se je zaokrožil s poučnim predavanjem priznane slovenskega zeliščarja Jožeta Majesa, ki se ukvarja z nabiranjem in gojenjem zdravilnih rastlin. Podjetje Revital je za ljubitelje dišavnih pripravilo pravo

kraljestvo najrazličnejših zeliščnih vrst, ki so bile do sedaj za mnoge neznanka. Majaron, bazilika, drobnjak, timijan, žajbelj, rožmarin in origano se pogosto znajdejo na naših krožnikih, le malo ljudi pa je že eksperimentiralo s česnovno travo, stevio z okusom kokakole, limonsko travo, sladko alojo, citronsko meliso, ananasovim žajbljem, zeliščem dobre volje ... Te nenavadne dišavnice in zelišča bomo podrobneje predstavili v naslednji številki časopisa Aluminij. ▣

Prireditev je bila dobro obiskana

REKREACIJA

Elektrolizerji s harmoniko na Triglav

DAVORIN LUBEJ
FOTO: ARHIV

Zbrali smo se 30. avgusta ob 11. uri pred našo tovarno. Bilo nas je osem. S kombijem smo se odpeljali v Bohinj, vse do doma pri izviru Savice. Tam smo pomalicali in se ob 13.30 odpravili čez Komarčo po Lopusniško dolino proti domu pri Triglavskih jezerih, kamor smo prispeli ob 19. uri. V domu smo najprej večerjali, nato pa je naš Boštjan iz nahrbtnika vzel harmoniko in na začudenje vseh obiskovalcev doma, ki jih je bilo ta dan zelo veliko, pokazal, da je pravi mojster na harmoniki. Ples in pesem sta se razlegala dolgo v noč. Za vse tiste, ki ne

poznate pravil v planinskih domovih, najpovem, da se luči ugasnejo ob 22. uri, vendar tokrat ni bilo tako, saj smo rajali pozno v noč. V soboto smo se ob 8. uri odpravili čez Hribarice na Dolič in v Tržaško koč, kjer smo pomalicali in se ob 13. uri odpravili proti vrhu Triglava, ki smo ga dosegli ob 15. uri. Na Triglavu je Boštjan spet zaigral na harmoniko, sledil pa je njegov krst, saj je bil edini prvič na vrhu naše najvišje gore. Potem smo se odpravili na Mali Triglav, do doma Planika. Prispeli smo ob 17. uri. Dom je bil žal preveč poln, zato smo pot morali nadaljevati vse do Vodnikovega doma. Tja smo prišli ob 19. uri. Tudi v tem domu se je zgodba s harmoniko ponovila. V nedeljo smo se zbudili v rahlo deževnem jutru, vendar kljub temu nadaljevali pot proti dolini. Na srečo je dež hitro ponehal in ob 11. uri smo prispeli na Rudno polje, kjer nas je že čakal kombi, ki nas je srečno pripeljal domov. Lep planinski pozdrav. ▣

Osvojeni Triglav

Izmenjevalnica knjig

DARKO FERLINC

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Ko so v drugi polovici letošnjega avgusta na Ptuj potekali Dnevi poezije in vina, so prireditelji ponudili še druge kulturne prireditve. Med drugim je bila na ptujске ulice postavljena izmenjevalnica knjig. Temu sicer ne bi mogli reči dogodek, vsekakor pa je to nova pridobitev za Ptuj in morda napoved za kaj podobnega v drugih slovenskih mestih.

Gre za nekakšno omaro s policami, na katerih stojijo (ležijo) knjige. Knjig si v tem prostoru ne izposojamo, ampak si jih izmenjujemo. Če se vam zdi, da imate doma kako knjigo odveč, tako, ki ste jo že prebrali in je ne potrebujete več, jo prinesite v izmenjevalnico in jo tam pustite. Če v izmenjevalnici najdete knjigo, ki vas zanima, jo vzemite. Knjig ni treba

vračati, ker v izmenjevalnici knjige menjujejo lastnike.

Avtorja ideje za izmenjevalnico knjig sta pesnik Aleš Šteger, organizator Dnevov poezije in vina, in akademski slikar Dušan Fišer.

Ptujska izmenjevalnica knjig stoji pred lokalom Muzkafe. Za nas je zanimiva zato, ker je »oblečena« v Talumove izparilnike, torej v aluminij. Izparilnike je prispevala družba Talum Izparilniki.

V zadnjem času veliko govorimo o urbani opremi, katere elementi bi bili izdelani iz aluminija. Govorimo tudi o aluminiju v bivalnem okolju. Mogoče bo nekoč prav taka izmenjevalnica knjig postala izdelek, ki ga bodo z veseljem kupovala slovenska ali celo evropska mesta. ■

Tudi manekeni

DARKO FERLINC

FOTO: DARKO FERLINC

Že nekajkrat smo bili priča zanimanju za stare stavbe v naši tovarni. Zanimiva je predvsem hala B. Poleg gledališčnikov, proizvajalca avtomobilov Mercedes Benz, akrobatskega voznika motorjev Roka Bagoroša in še koga si je snemanje v tej hali in njeni okolici omislil tudi izdelovalec moških poročnih oblek iz podjetja West-end iz Ljubljane. Povedal je, da ima dovolj lepega okolja po hotelih in podobnih stavbah.

Upamo seveda, da bomo kmalu lahko videli tudi rezultate snema-

nja in primerjali lepe obleke z lepo halo.

V Sloveniji imamo kar nekaj vrhunskih manekenov in manekenk, ki so zelo uspešni tudi v tujini. V hali B je svoje manekenske sposobnosti pokazal Branko Mislej, ki se je predstavil na nedavno končanem newyorškem tednu mode in tam popolnoma navdušil. Pristal je namreč na prvem mestu lestvice najuspešnejših manekenov. ■

Branko Mislej

Več obrazov »fabrike«

DARKO FERLINC

FOTO: STOJAN KERBLER,
DAVORIN MUNDA

»Fabriko« se da doživeti na mnogo načinov. Da se jo videti na mnogo načinov. Da se jo predstaviti na mnogo načinov. Če ste bili 17. septembra v galeriji Fo.Vi na »Stari postaji«, ste lahko videli, kako to počne Srdan Mohorič. Kako »fabriko« doživlja, kako jo vidi, kako jo predstavi. Fotograf, ki nam pokaže, česar sami ne moremo videti. Vsaj tistega dela ne, ki se kaže vsak dan in vsak dan tudi izginja. To je abstraktni del Srdanove fotografije, v kateri pa sam kljub vsemu išče nekaj stvarnega, prepoznavnega, figuralnega. To povedo naslovi fotografij. Tako kot pri Stojanu Kerblerju tudi pri Srdanu Mohoriču fotografije tovarne nastajajo v velikim meri zaradi časopisa Aluminij. Fascinantna arhitektura, predvsem starega dela tovarne, je prevzela tudi njega, na fotografijah pa najdemo tudi ljudi. Tudi naslov razstave je Fabrika. Odprtje razstave je bilo fascinantno. Zbralo se je veliko ljudi. Menda jih toliko še ni bilo naenkrat v galeriji Fo.Vi. Lahko bi rekel, da jih tudi na Talumovih prireditvah ni toliko, razen seveda ob tovarniškem prazniku. In otvoritev razstave fotografij Srdana Mohoriča je bila tudi Talumov dogodek. Prisotnih je bilo veliko talumovcev. Mislim, da smo bili takrat vsi lahko ponosni na to, da delamo v Talumu.

Razstavo je odprl predsednik Uprave Taluma Marko Drobnič, za popestritev pa so poskrbeli tamburaši iz Cirkulan.

Taki dogodki nam dajejo zagon za naprej, pomagajo nam bolje delati in boljše uresničevati nekatere vrednote, ki smo si jih zapisali. Povečujejo pripadnost. Vsem, ki niste bili na odprtju razstave, priporočam, da si jo ogledate. Mogoče bi bilo dobro, da bi organizirali voden ogled. ■

Razstava Stojana Kerblerja: Sreča

Pastoralno kulturni center Georgios, Piran, 2.–18. avgust 2013

SANDRA JAZBEC
FOTO: ARHIV

Stojan Kerbler je v Talumu opravljal dolžnosti vodilnega energetika od zaključka študija elektrotehnike leta 1965 pa vse do upokojitve leta 2000. Ves ta čas je v tovarniškem okolju vztrajno lovil zanimive fotografske motive, nastanek katerih je povezan s časopisom, ki ga pravkar prebira. A posvetimo se njegovi fotografiji. Ta pomirja, sprošča in je preprosto tako izpovedno in vsebinsko neposredna in močna, da zapusti globoke vtise in izrazite želje, da bi se odpravili v kraje, kjer so ti fotografski posnetki nastali, in bi jih poskušali podživeti na podobno sproščen, vesel in srečen način. Bralci Aluminija ste med drugim Haloze zagotovo doživeli tudi na takšen način.

Razlogov, ki botrujejo uresničitvi piranske razstave, je več. Kerblerjeve fotografije so tako rekoč obkrožile svet (do danes je mojster fotografije razstavljal v mednarodnem kulturnem okolju v 55 državah sveta). V Piranu so bile nazadnje predstavljene leta 1983 in v nekem trenutku se je kustosinji razstave (ki je hkrati tudi avtorica pričujočega prispevka) zazdelo, da bi po treh desetletjih malone bil čas za ponoven pregled njegovih del, zato smo bili razstave, ki jo je ljubeznivo omogočil Zorko Bajc, vodja Pastoralno kulturnega centra Georgios, še posebej veseli. Druga zanimivost je zagotovo ta, da nam Kerblerjeve fotografije predstavijo povsem drugačen svet, kot smo ga vajeni v mehki mediteranski pokrajini. Gre za haloški svet sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja,

ko so bile Haloze sinonim za družbeno in gospodarsko nerazvitost in so sploh veljale za eno najrevnejših območij takratne Slovenije, na tleh katere je bil Kerbler eden redkih fotografov, ki se je posvečal ruralnemu okolju. Kljub temu pa »njegovi« Haložani, tako trdi avtor, niso nesrečni. Ravno nasprotno. Nestor slovenskih fotografov pravi, da »so sreča pri teh ljudeh pravzaprav tisti dnevni, drobni dogodki. Seveda danes teh Haloz (kakršne vidimo na fotografijah, op. a.) več ni, danes je velik avto, barvna hiša ...«. Čeprav so današnji Haložani dosti bolj izobraženi od njihovih prednikov, so po njegovem mnenju manj srečni. Z idiličnim razstavnim prostorom usklajena razstava se je izkazala za zelo uspešno in odmevno (med razposajenimi obrazi obiskovalcev je bilo opaziti mnogo tujcev), morda tudi zato, ker je sreča v slovenski umetnosti redkost (utrinke z dogodka si lahko podrobneje ogledate na Kerblerjevi spletni strani: <http://www.stojankerbler.com/>). Haložani so kakopak slikovit dokaz, da človek za srečo ne potrebuje veliko, zato smo avtorjevo vizualno predstavo tega čustva, poudarjeno s pristnim uvodnim nastopom poustvarjalke ljudskega izročila Mateje Gorjup, prisotni posamezniki prenesli tudi v vsakdanjik, prepoln negativnih odtenkov in odmevov. Ali kot bi rekel pesnik Tone Pavček: »Sreča je srečati prave ljudi, ki v tebi pustijo dobre sledi.« ■

Zdravo Talum

Dan inovativnosti

FOTO: SRDAN MOHORIČ, DARKO FERLINC, VESNA MASTEN,
MILAN KRUSIČ, DANICA HRNČIČ

Talumovi ribiči spet odlični

6. državno prvenstvo SKEI, Memorial Franca Trbuca, v lovu rib s plovcem

IGOR JEZA

FOTO: SILVO PREDIKAKA
ARHIV SKEI SLOVENIJE

V soboto, 31. avgusta 2013, je v Zagorju ob Savi potekalo 6. državno prvenstvo SKEI, Memorial Franca Trbuca, v lovu rib s plovcem. Tekmovanje je organizirala regijska organizacija (ReO) SKEI Zasavje, vse območne ali regijske organizacije SKEI pa so lahko sodelovale s po eno štiričlansko ekipo. Na takih tekmovanjih smejo nastopiti le člani SKEI Slovenije.

Tekmujoče ekipe so se tisto soboto ob 7.30 uri zbrale pri ribniku v Zagorju. Globina vode je bila od 1 do 6 metrov, v ribniku pa so plavalci krapi, ploščiči, rdečeočke, kleni, zelenike, ameriški somiči, srebrni koreslji (babuške).

Najprej smo izžrebali lovna mesta, na katera so potem odšli tekmovalci in se pripravili na tekmovanje. Sledilo je hranjenje rib, temu pa tekmovanje, ki je trajalo od 9.30 do 12.30. Po tekmovanju je bilo na vrsti tehtanje rib in prav

zanimivo je bilo spremljati sodnike, ki so do grama natančno tehtali ulov. Izkazalo se je, da nam je za zmago zmanjkalo le nekaj gramov ...

Na koncu smo osvojili odlično 2. mesto v ekipni razvrstitvi, zmaga nam je ušla le za eno ribico. V posamičnem točkovanju je bil 2. Viktor SLAMERŠEK. Tudi naša predstavnica Valerija VALENTAN je imela na koncu dober ulov. Imeli pa smo tudi navijače iz Taluma.

Po kosilu je predsednica SKEI Slovenije Lidija Jerkič vsem dobitnikom podelila pokale. Na koncu smo se udeleženci tekmovanja zahvalili športni komisiji SKEI Slovenije in predstavnikom regijske organizacije SKEI Zasavje za odlično organizacijo. Sklenili smo, da se dobimo spet prihodnje leto.

Ribiški pozdrav!

Ekipo iz regijske organizacije SKEI Ptuj z okolico so odlično zastopali naslednji tekmovalci:

Ivan Petek		vodja ekipe
Bogdan Kerle	16. mesto (1960 g)	tekmovalec
Viktor Slameršek	2. mesto (6410 g)	tekmovalec
Valerija Valentan	21. mesto (1690 g)	tekmovalec
Martin Bedrač	24. mesto (1540 g)	tekmovalec
Milan Drevenšek		rezerva

Rezultati:

Ekipno

1. ReO Velenje
2. **ReO Ptuj**
3. ReO Zasavje
4. ReO Posočje
5. ReO Koroška
6. ReO Pomurje
7. ReO Ljubljana
8. ReO KNO
9. ReO Celje
10. ReO Gorenjska

Posamezno

1. Albin Lesjak, Koroška
2. **Viktor Slameršek, Ptuj**
3. Darko Merčnik, Pomurje

Talumova ekipa

Edina ženska predstavica Valerija Valentan

Zahvala

Ob izgubi moža, očeta, brata, dedka in pradedka

Žalujoča žena in vsi njegovi najdražji

Franca Emeršiča

se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma za sveče in odigrano Tišino ter za pomoč v težkih trenutkih.

Težje besede: Alona, Agajan, Peju, Šartke, Šastra, Choi, Feb, Imaret, Ask

					SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	MAGMA, ŽAREČINA	SKOPLJENEC	ŠKOF- JELOŠKA LESNA INDUSTRIJA IN OBJEKTI	SLUŽENJE VOJAŠKEGA ROKA	ZADNJA ČRKA GRŠKE ABECEDNE	PREVOZNIK S KONJSKO VPREGO	DOMISLICA, MISEL	SLOVENSKI EKONOMIST IN BANCNIK (IVAN)	KRAJ NA CIPRU	
					ŽELVJA ROŽEVINA										
					POMANJŠANO LETALO										
					GOZDNA RASTLINA Z VONJEM PO ČESNU										
															
ALUMINIJ	RASTLINA, RUMENI KATANEC, REZEDA	OPEKARNA (ZASTAR.)	FRANCOSKI PISATELJ (PIEERE, 1946) NAPRAVA ZA MERJENJE GLOBINE VODE					ARMENSKI PISATELJ (GAZAROS, 1840-1911)							
ZVER IZ DRUŽINE KUN, ŽERUH								BESEDNA UGANKA							
								POVZRO- ČITELJICE SNETJA							
DALJŠE ČASOVNO OBDOBJE						EDO ŽITNIK	SILVA ČUŠIN			KRŠKO					
METULJ SELEC IZ DRUŽINE BELINOV, DETELJNIK							USTVARJALCI, AVTORJI								
SLOVENSKI ALPINIST (FRANC)					DENAR, CVENK										
					VREČICA ZAPRTO- TROSNIC										
SLOVENSKA PEVKA ŠVAJGER						NOVINARKA NA POP TV (ROŠ)				ZADNJA IN PRVA ČRKA					
						LASTNOST POŽREŠNEGA ČLOVEKA									
POVRŠINSKA MERA			DUH, BISTRČ, RAZUM					ŽIVA OVSENIK							AMERIŠKI ZELO ŽIVAHEN PLES, TWIST
			MOGOČNA GORA					VRVI, KI VARUJEJO JAMBOR, DA SE NE PREVRŽE							
ALUMINIJ	NINA OSENAR			KOSMATA ODEJA, KOČA				SVETI SPIS HINDUIZMA							
	VZDEVEK GRŠKEGA BOGA APOLONA			ENOTNI VEKTOR V MATEMATIKI				AMERIŠKA VIOLINISTKA (JENNIFER)							
LJUDSKO IME AVTOMOBILA ZASTAVA					TANEK KOVINSKI IZDELEK					REKA V FRANCIJI					
					TERMO- ELEKTRARNA ŠOSTANJ					ANDREJ OCVIRK					
FRANCOSKA IGRA S KARTAMI						HRANILNE SNOVI, ŽIVILA									
						MUSLIMANSKA DOBRODELNA USTANOVA									
TOKSIN, KI GA PROIZ- VAJAJO BAKTERIJE															
										OTOK V ALEUTIH					
					ŠPELA ARH			OZNAKA ZA EVRO			VALENTIN STANIČ				
								NORDIJSKI NAZIV ZA SMUČI			KODA ZA GSM				
					VINSKA TRTA				OTROK CVETJA				ALBERT CAMUS		
									STANKO ŠKERLJ						
					NADLOGA, STISKA, MUKA, MUČENJE										
					ZADE- BELJENA KOŽA, OTISK										

Prijazen pogled na vaše premoženje

Naše storitve:

- ... fizično in tehnično varovanje,
- ... varovanje javnih zbiranj,
- ... izposoja prenosne alarmne naprave (v času vaše odsotnosti),
- ... trgovina (prodaja gasilnikov ...),
- ... servis in montaža varnostnih sistemov,
- ... protipožarno varovanje, servis gasilnikov
- ... izvajanje meritev, preizkušanje in tehnični nadzor hidrantnih omrežij.

NOVO SERVIS IN MONTAŽA SISTEMOV VAROVANJA

Da bi strankam zagotovili celovito storitev varovanja, smo dvajsetletnim izkušnjam dodali montažo in servisiranje sistemov varovanja.

VARGAS-AL d. o. o.

Tovarniška cesta 10,
2325 Kidričevo

www.vargas-al.si
tel.: (02) 7995411

ČLAN SKUPINE TALUM

*že
20 let*

KO NAM ZA PREMOŽENJE NI VSEENO